

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
QENDRA E SHËRBIMEVE ARSIMORE

PROVIMI I MATURËS SHTETËRORE 2024

ME ZGJEDHJE – SESIONI I

SKEMA E VLERËSIMIT

Lënda: Ekonomi

Varianti A

Pyetjet me alternativa

Pyetja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Përgjigja e saktë	D	C	A	C	D	B	B	C	C	B
Pyetja	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Përgjigja e saktë	C	C	B	A	A	C	B	B	A	B

Pyetjet me zhvillim

Shënim: Për pyetjet me zhvillim, nxënësi fiton pikët, edhe nëse jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta.

Pyetja 21 2 pikë

Model përgjigjeje:

- Sistemi i ekonomisë tradicionale, primitive.
- Tri pyetjeve bazë i kthente përgjigje tradita, familja, fisi, zakonet.

Nxënësi fiton:

- 2 pikë nëse shkruan saktë dy prej përgjigjeve.
1 pikë nëse shkruan saktë vetëm një prej përgjigjeve.
0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 22 4 pikë

Model përgjigjeje:

- Çmim ekuilibër është i barabartë me 60 lekë.
- Sasia ekuilibër do të jetë e barabartë me 80 video lojra.
- Sasia e re ekuilibër do të jetë e barabartë me 100 video lojra.
- Çmimi i ri ekuilibër do të jetë i barabartë me 40 lekë.

Nxënësi fiton:

- 4 pikë** nëse shkruan saktë përgjigjet për katër nga kërkesat.
3 pikë nëse shkruan saktë përgjigjen për tre nga kërkesat.
2 pikë nëse shkruan saktë përgjigjen për dy nga kërkesat.
1 pikë nëse shkruan saktë përgjigjen për një nga kërkesat.
0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 23**3 pikë****Model përgjigjeje:**

Strategjitë që përdoren për të rritur numrin e klientelës:

1. Shfrytëzon rastet që ofron tregu, (materiale më të mira për produktet sportive, përdorimi i mjeteve të ndryshme të reklamimit dhe blerjeve të produktit).
2. Përmirëson produktin, (duke u mbështetur në shijet).
3. Prodhon produkte të reja, (produkte të reja me një dizajn më tërheqës dhe me çmime më të përshtatshme në treg).
4. Njeh prirjet e konsumatorit.
5. Përmirëson cilësinë.
6. Mund të ndryshojë vlerën e produktit.
7. Ul koston e prodhimit.
8. Mënyrën sesi e ofron produktin
9. Rrit shumëllojshmërinë e produkteve në treg, etj.

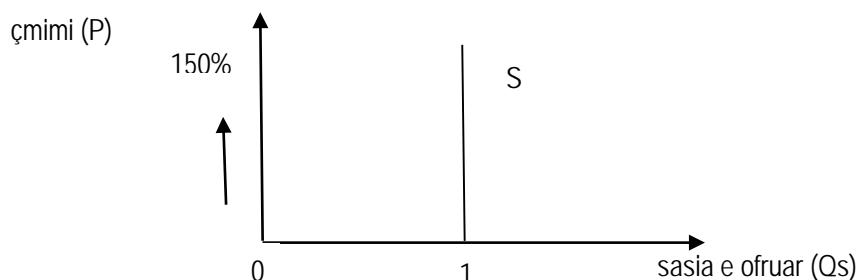
Nxënësi fiton:

- 3 pikë** nëse shkruan tre nga strategjitë që përdoren për të rritur numrin e klientelës.
2 pikë nëse shkruan dy nga strategjitë që përdoren për të rritur numrin e klientelës.
1 pikë nëse shkruan një nga strategjitë që përdoren për të rritur numrin e klientelës.
0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 24**3 pikë****Model përgjigjeje:**

- Në këtë rast kemi të bëjmë me elasticitet oferte.
- % e ndryshimit në $P = 150\%$
 Kemi një pikturë të vetme në ankand, që do të thotë, pavarësisht se sa ndryshon çmimi sasia mbetet e pandryshuar.
 Përqindja e ndryshimit në sasinë e ofruar është e barabartë me zero;
 (% e ndryshimit në $Q_s = 0$)
 $E_s = 1 - 1/1 * 100 = 0\%$; $E_s = 0\% / 150\% = 0$; $E_s = 0$, oferta plotësisht joelastike.

- Paraqitja grafike

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** nëse shkruan saktë përgjigjet për tre nga kërkesat.
2 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet për 2 nga kërkesat.
1 pikë nëse shkruan saktë përgjigjen për një nga kërkesat.
0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 25**4 pikë**

Model përgjigjeje:**Përparësi**

1. I gjithë fitimi që sigurohet nga biznesi i kalon pronarit.
2. Nuk ka taksim të dyfishtë pra nuk është subjekt i taksave speciale.
3. Suksesi i biznesit i dedikohet pronarit ose arritjeve individuale të tij.
4. Pronari reagon shumë shpejt ndaj ndryshimeve që pëson tregu.
5. Janë të lehta për tu organizuar nuk ka pengesa ligjore dhe administrative.
6. Kërkojnë pak fonde fillestare për tu investuar, etj.

Të meta

1. Përgjegjësi e pakufizuar që përballon cdo pronar. Kur biznesi falimenton te gjitha detyrimet i kalojnë pronarit.
2. Fondet që mund të grumbullojë pronari janë të kufizuara nga sasia e kursimeve dhe nga aftësia për të marrë hua nga bankat.
3. Jetëgjatësi e biznesit varet nga jetëgjatësia e pronarit.
4. Ka mundësi të kufizuara për të punësuar më shumë punëtorë, mungesa e punëtorëve të kualifikuar dhe mungesa e burimeve menaxheriale.
5. Drejtimi i dobët ose mungesa eksperiencës.
6. Kryerja e shumë funksioneve nga vetë sipërmarrësi, etj.

Nxënësi fiton:

- 4 pikë** nëse shpjegon saktë dy përparësitë dhe dy të metat e biznesit individual.
- 3 pikë** nëse nëse shpjegon saktë tre përgjigje nga përparësitë dhe të metat.
- 2 pikë** nëse shpjegon saktë dy nga përparësitë ose të metat e biznesit individual.
- 1 pikë** nëse shpjegon saktë një përparësi ose të metë të biznesit individual.
- 0 pikë** nëse nuk rendit asgjë OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 26**3 pikë****Model përgjigjeje:**

1. Jep hua.
2. pranon depozita.
3. Kryen transfertat bankare.
4. Garanci bankare.
5. Përdorimi kartave të kreditit dhe të debitit.
6. Kursi i këmbimit valutor.
7. Vendosja e makinave automatike (ATM), etj.

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** nëse rendit saktë tre shërbime që ofron banka.
- 2 pikë** nëse rendit saktë dy shërbime që ofron banka.
- 1 pikë** nëse rendit saktë një shërbim që ofron banka.
- 0 pikë** nëse nuk rendit asgjë OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 27**4 pikë**

Model përgjigjeje:

- Kosto fikse mesatare (AFC) = $TFC / Q = 50\,000 \text{ lekë} / 1\,000 \text{ njësi} = 50 \text{ lekë}$
- Kosto e ndryshueshme (TVC) = $AVC \times Q = 150 \text{ lekë} \times 1\,000 \text{ njësi} = 150\,000 \text{ lekë}$
- Kosto totale (TC) = $TFC + TVC = 50\,000 \text{ lekë} + 150\,000 \text{ lekë} = 200\,000 \text{ lekë}$
- Të ardhurat totale (TR) = $\text{çmim} \times \text{sasi} = 500 \text{ lekë} / \text{njësi} \times 1\,000 \text{ njësi} = 500\,000 \text{ lekë}$

Nxënësi fiton:

- 4 pikë** nëse llogarit saktë përgjigjet respektivisht për katër kërkesat.
3 pikë nëse llogarit saktë përgjigjet për tre nga kërkesat.
2 pikë nëse llogarit saktë përgjigjet për dy nga kërkesat.
1 pikë nëse llogarit saktë përgjigjen për një nga kërkesat.
0 pikë nëse llogarit gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 28**2 pikë****Model përgjigjeje:**

- $Q=4$ sepse, $MR=P=40$ $MC=\Delta TC/\Delta Q$ $MR=MC=40$
- $\text{Fitimi} = TR - TC$; $TR = P \times Q = 40 \times 4 = 160$; $\text{Fitimi} = 160 - 170 = -10$

Firma është me humbje.

Nxënësi fiton:

- 2 pikë** nëse llogarit saktë për a dhe b.
1 pikë nëse llogarit saktë për a OSE b.
0 pikë nëse llogarit gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 29**3 pikë****Model përgjigjeje:**

1. Përdor teknologjinë e informacionit dhe të komunikimit.
2. Përdor matematikën për të zgjidhur problemet logjike.
3. Zgjidh probleme dhe merr vendime.
4. Bashkëpunon me të tjerët.
5. Mëson përmes kërkimit.
6. Udhëzon të tjerët.
7. Merr përgjegjësi për të mësuar, etj.

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** nëse shkruan tre nga aftësitë për sukses.
2 pikë nëse shkruan dy nga aftësitë për sukses.
1 pikë nëse shkruan një nga aftësitë për sukses.
0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 30**2 pikë**

Model përgjigjeje:

- Niveli i pagës do të rritet sepse është rritur kërkesa nga ana e firmës për punonjës të IT-së.
- Niveli i të punësuarve në këtë sektor do të rritet si pasojë e rritjes së kërkesës nga ana e firmës.

Nxënësi fiton:

- 2 pikë** nëse shkruan saktë dy prej përgjigjeve.
1 pikë nëse shkruan saktë vetëm një prej përgjigjeve.
0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 31 **4 pikë****Model përgjigjeje:**

- Taksa si përqindje ndaj të ardhurave të Valbonës = $(46.000 / 200.000) * 100 = 23\%$
- Taksa si përqindje ndaj të ardhurave të Blertës = $(10.400 / 80.000) * 100 = 13\%$
- Taksë progresive.
- Sepse Valbona duke patur të ardhura më të larta, paguan përqindje më të lartë takse, ndërsa Blerta, me të ardhura më të ulta, paguan përqindje më të ulët takse.

Nxënësi fiton:

- 4 pikë** nëse shkruan saktë përgjigjet respektivisht për katër kërkesat.
3 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet për tre nga kërkesat.
2 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet për dy nga kërkesat.
1 pikë nëse shkruan saktë përgjigjen për një nga kërkesat.
0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 32 **3 pikë****Model përgjigjeje:**

- Inflacion i moderuar:
- Kategoritë që humbasin:
 - huadhënësit.
 - njerëzit me të ardhura fikse.
 - kursyesit.
 - pensionistët.
 - firmat ose biznesi.
 - njerëzit me asitencë sociale, etj.

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** nëse shkruan saktë përgjigjet për tre nga kërkesat.
2 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet për dy nga kërkesat.
1 pikë nëse shkruan saktë vetëm një nga kërkesat.
0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 33 **3 pikë**

Model përgjigjeje:

- ulja e normës së rifinancimit/norma e skontos.
- ulja e normës së rezervës së detyrueshme bankare.
- blerja e bonove të thesarit.
- ulja e normës së interesit për depozitat.
- ulja e normës së interesit për kreditë.

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** nëse shkruan tri prej politikave monetare zgjeruese.
 - 2 pikë** nëse shkruan dy prej politikave monetare zgjeruese.
 - 1 pikë** nëse shkruan një prej politikave monetare zgjeruese.
 - 0 pikë** nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.
-